

РЕГУЛАТОРНО
ТЕЛО ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ
МЕДИЈЕ

Трг Николе Пашића 5
11103 Београд, Србија
www.rem.rs

Број: 800/2025 /1
Датум: 16.7. 2025.
Београд

Извештај Службе за надзор и анализу

Поступак по службеној дужности, на основу пријаве организације ЦРТА.

ПМУ: ПРВА ТЕЛЕВИЗИЈА Д.О.О. – Прва, Икарбус 3 Нова 19, Београд-Земун.

Пријава: 27.6.2025.

Предмет надзора: Филм „Досије НВО – ефекат црног лабуда – епизода 2“, 27. маја 2025, од 18:55 до 20:00.

Садржај: Филм о спрези НВО сектора са обавештајном мрежом која делује против Србије.

Извештај:

Предметни филм је објављен без програмске најаве; у самом почетку назначен као продукција Центра за друштвену стабилност. У жанровском смислу хибридног је карактера, може се начелно сврстати у категорију информативног програма имајући у виду да се бави актуелним друштвеном-политичким питањима. Филм се највећим делом састоји од спикерске нарације, другим делом од изјава одабраних саговорника на задату тему.

Започиње од тумачења шта у политичкој теорији значи „црни лабуд“ (неочекивана историјска појава која није подложна законитостима управо јер је јединствена и неочекивана), доводећи је у везу са избором Доналда Трампа за председника САД, затим његовог укидања државне подршке фонду USAID, наставља се везама тог фонда са српским невладиним организацијама и њиховој свеукупној штетности на друштва земаља у којима делују. Активност невладиних организација, укључујући и организацију која је подносилац пријаве, посматрају се као део део обавештајног деловања у Србији, усмереног у правцу тврдњи о постојању међународног сценарија о рушењу српске власти и државе како би се на власт довеле политичке фигуре које би биле послушне и привржене својим налогодавцима – недовољно јасно којим али који се налазе негде на Западу. У том смислу, типичан је навод да су именовани активисти имали интензивне контакте са представницима западних обавештајних служби и бриселске администрације.

У следу деловања који започње од нејасно идентификованих пунктова на Западу, као последња карика у ланцу који спроводи друштвену деструкцију, наведен је покрет који се у филму доследно квалификује као „обојена револуција“. Укупна тенденција емисије је покаже спрегу страних центара утицаја који посредством

тел: 011/2028 700
факс: 011/2028 745
e-mail: office@rem.rs
ПИБ: 102945724
Матични број: 17488554

невладних организација (посебно назначене: БИРН, КРИК и ЦРТА) и „обојене револуције“ настоје да оборе власт и наметну сопствену политичку агенду у Србији. Међу такве организације сврстан је и Савет Европе, због свога неповољног извештаја о раду Скупштине Србије.

Списак лица који су означени као активисти НВО и који делују штетно против државних интереса садржи имена Вукосаве Црњански Шабовић, Тамаре Бранковић, Раше Недељкова, Павла Димитријевића, Младена Јовановића, Зорана Стаменковића, Емилије Миленковић, Немање Тодоровића, Драгане Жарковић, Милке Докмановић, Алексе Тешића, Иване Николић, Јелена Васић, Бојане Јовановић, Милице Војновић, Мирјане Аћимовић, Миле Мартић, Војислава Михаиловића, од којих су неки, попут Стевана Дојчиновића, директно означени као особе које су склоне корупцији. У виду документарних снимака коришћених за илустровање садржаја („покривалица“) појављују се и друга лица (нпр. Александар Ђорђевић – БИРН). Од наведених особа, у филму нема никога ко износи своје виђење на задату тему нити уопште икога ко би одступио од описаног наратива у коме су НВО део западне обавештајне мреже који због новца делује против интереса српска државе.

Извођење закључака у емисији је посредно, попут навода да су невладине организације добијале идеолошки наратив који треба да заступају, засновано на околности да су „челни људи те организације прошли више курса у организацији IRI и NDI“.

Као претежни финансијери активности невладиног сектора у Србији, након обуставе финансирања из САД, по наводима из филма „у првом реду истичу се амбасаде Шведске, Велике Британије, Норвешке и Француске“, такође нико из назначених амбасада није добио прилику да описану ситуацију осветли и из свога угла.

Велики део садржаја филма, изнет кроз спикерску нарацију, посвећен је тешко проверљивим тврдњама о деловању обавештајних чинилаца, о „манипулативно-герилским групама“, као и друге тврдње из домена безбедносне проблематике чије једино покрепљење се састоји у сталном понављању аргументације која се састоји у „према сазнањима Центра за друштвену стабилност“.

Транскрипт:

Када се погледа само састав Управног одбора БИРН-а, не оставља се многи простор за сумњу у ову тезу (следи навођење чланова Управног одбора), све особе дубоко укорењене у глобалну мрежу утицаја западних обавештајних структура које делују под влашћом хуманих и медијских борби се за слободу медија и говора. (...)

На овај начин, осим што служи сврси формирања медијско-пропагандног ефекта, деловање ове организације у великој мери допринело је амбијенту за снажно обавештајно-субверзивно деловање у складу са интересима британске обавештајне службе и структурама сада поражене америчке демократској естаблишменту као једној дела шире спољнополитичке стратегије глобалној Запада према овим просторима.

Такође, износе се и неки идеолошки стереотипи који у филму нису изложени било каквој врсти разматрања или преиспитивања: *Брисел је последњи bastion леволибералне идеологије и глобализма*, као и политичкопропагандни стереотипи са јасним страначким предзнаком - *"Београд на води – Симбол прехорода Србије"*.

Са становишта медијске регулативе, **основни проблем је у једностраности изнетих тврдњи**, без настојања да се презентира мишљење које и у најмањој мери излази из оквира унапред задатих теза, које су изнете не као закључак већ као полазна претпоставка, све то у форми питања већ у првим минутима филма. Та питања су:

- *Како се руши Србија?*
- *Ко су налогодавци?*
- *Ко су извршиоци?*
- *Где води траг новца?*
- *Колико кошта њего Србије?*
- *Ко ће се, на крају, истинитим средствима њего?*

Једностраност приступа нарочито је очигледна ако се сагледа избор саговорника – о деловању невладиних организација свој суд износе искључиво представници структура власти у Србији – Ана Брнабић, Милош Вучевић, Синиша Мали, Арно Гујон, уз министра иностраних послова Мађарске Петера Сијарта. Као саговорници су укључени и политички аналитичар из Грузије Гиа Абасхидзе и политичар Гиви Миканадзе, који говоре о стварним или наводним сличностима у политичким приликама у Србији и Грузији, као и још неки мање познати страни политичари који подржавају општи наратив из филма.

Описујући деловање медија који су под утицајем невладиних организација, у филму се каже да *На тај начин, коришћењем ајсолућно измишљених или делимично тачних неинкриминишућих чињеница, стављених у контекст који им одговара, код својих читалалца ствара пресјаву о истинитости својих навода*. Наведеним цитатом произвођачи филма су у великој мери описали сопствени ауторски поступак и механизам на који у информативном смислу функционише сам предметни филм.

У погледу навода који се односе на организацију ЦРТА, у пријави је наведен транскрипт делова емисије које подносилац сматра спорним и стручна служба констатује да су цитати веродостојни.

Садржаји који се у филму односе на организацију ЦРТА и особе које се у том контексту помињу су уклопљене у укупни тон емисије, којим су обухваћене и друге невладине и истраживачке организације.

Изнесени наводи на рачун како организације ЦРТА, тако и других организација, као и именованих лица, у потпуности су такве природе да укључују њихово оправдан интерес да се изјасне о реченом, у смислу члана 8 ст. 1 **Правилника о о заштити људских права у области пружања медијских услуга – Правило друге стране**: Ако

се у програму објављује информација у вези са којом одређено лице има оправдан интерес да се изјасни, а нарочито ако се износе наводи о нестручности, неморалном или незаконитом поступању или је реч о расправи која укључује сукоб мишљења или ставова, пружалац медијске услуге је дужан да пружи могућност том лицу да одговори на објављену информацију, односно да учествује у расправи на равноправан начин.

Такође, поред заинтересованих лица, постоји и интерес и интерес јавности у смислу потпуности и разноврсности информисања, заштићен чланом 4 и 5 **Правилника**.

(Општа обавеза - члан 4 ст. 1 и 2: Пужалац медијске услуге дужан је да обезбеди слободно, истинито, објективно, потпуно и благовремено информисање, а нарочито да води и програми актуелности истинито и објективно представљају чињенице и догађаје и да подстичу слободно формирање мишљења.)

Пужалац медијске услуге дужан је да обезбеди разноврсност информативног садржаја у циљу остваривања права на слободно изражавање, као и да подстиче слободно формирање политичког и критичког мишљења.

(Истинитост, потпуност и разноврсност информисања – члан 5 ст. 1 и 2: Пужалац медијске услуге је дужан да обезбеди истинитост и потпуност информација, односно веродостојност и потпуност идеја и мишљења које објављује, а посебно у вестима и програмима актуелности са пажњом примереном околностима и у складу са правилима новинарске струке.

Пужалац медијске услуге је дужан да информише кориснике медијских услуга на основу чињеница добијених из већег броја различитих извора, односно да у оквиру свог информативног програма обезбеди разноликост гледишта, мишљења и питања о којима се јавно расправља.)

Закључак:

Предлог за покретање испитног поступка због садржаја нескладног

- члану 4 став 1 и 2;
- члану 5 став 1 и 2;
- члану 8 став 1

Правилника о о заштити људских права у области пружања медијских услуга, у вези са чланом 61 Закона о електронским медијима.

Служба за надзор и анализу

